

ВІСНИК ЦЕНТРУ

Без України стабільна Європа неможлива

Майбутнє Великої Європи залежить від того, як розвиватимуться відносини між її західною і східною частинами. Україна є стрижнем Центрально-Східної Європи, і саме від неї залежатиме майбутнє регіону.

Мішель Фуше, радник міністра зовнішніх зносин Франції.

Україна є одним з головних акторів у процесі створення нової архітектури європейської безпеки. Такою була головна ідея Міжнародної конференції «Україна, Велика Європа та євроатлантична безпека: проблеми XXI століття», що проходила 1–2 березня в Парижі. Організаторами конференції виступили Міжнародний центр перспективних досліджень, Французький інститут міжнародних відносин і американська дослідницька організація RAND.

Для європейської інтеграції України необхідні внутрішні реформи та підтримка ззовні

Незважаючи на багатовекторність зовнішньої політики Києва, її домінантою є курс на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Керівництво України цілком спроможне створити належні умови для успішного просування нашої держави до Європи, вважає Євген Бершеда, перший заступник міністра закордонних справ України. Стратегія вступу до європейських структур ґрунтується на бажанні нашої держави приєднатися до союзу демократичних країн. Але реалізація європейського вибору України значно ускладнюється без підтримки Європейського Союзу.

Київ послідовно проводить політику інтеграції до європейських і євроатлантичних структур, і ніхто не має права відкидати можливість набуття Україною повноправного членства в цих структурах. Водночас цей курс здійснюється не за рахунок, а паралельно з розвитком партнерських стосунків із Росією. Причому, обидва ці напрями є взаємодостатніми, відзначив Андрій Фіалко, заступник керівника Головного управління з питань зовнішньополітичної діяльності Адміністрації Президента України.

Як зазначили представники

українського уряду, ще одним пріоритетом зовнішньої політики України є інтенсифікація стосунків з країнами Центральної і Східної Європи (особливо з Польщею). Зараз ціною інтеграції країн Центральної та Східної Європи до ЄС та НАТО є те, що Україна залишається поза інтеграційними процесами.

В перспективі виникнення спільного кордону між Україною і Європейським Союзом матиме позитивні результати. Для України виграшним буде сусідство з більш розвинутою економічною системою, переконаний Пшемислав Грудзінський, заступник Міністра закордонних справ Польщі. Найкращий спосіб уникнути небажаних для України негативних наслідків вступу Польщі до ЄС — це створити таку систему співпраці між двома державами, яка після інтеграції Польщі трансформуватиметься в ефективний інструмент взаємодії між Україною та Європейським Союзом. Стабільність Європи, і зокрема її Центрально-Східного регіону, значною мірою залежить від України. Сильна незалежна демократична і процвітаюча Україна є стабілізуючим фактором для безпеки Європи.

На конференції було відмічено значний прогрес України в сфері європейської інтеграції. Зокрема Джон Тедстром, представник RAND, відзначив стабільність політичної системи України і значну роль нашої

країни в підтримці європейської безпеки. Дещо стриманішим був виступ Фрейзера Камерона, радника з питань зовнішньої політики Європейської Комісії, який підкреслив важливість проведення саме внутрішніх реформ в Україні. Пан Камерон вважає, що хоча Україна й досягла вже значного прогресу в реформуванні, проте проблеми економічного та демократичного розвитку (згідно звіту Ради Європи), свободи засобів масової інформації та прикордонного контролю все ще спричиняють обережне ставлення ЄС до України.

Разом з тим не можна відкидати той факт, що Україна — велика частина Європи. Роберт Хантер, колишній Посол США в НАТО, наголосив на стратегічності місця України в Європі і заявив, що НАТО та ЄС повинні сформувати спільну стратегію щодо України. Формування такої стратегії ускладнюється тим, що на даний момент НАТО та ЄС існують як дві «окремі планети», відсутня координація в роботі цих двох інституцій.

Розвиток пострадянських країн впливатиме на майбутнє системи європейської безпеки

Майбутнє європейської безпеки проаналізував в своєму виступі колишній Радник президента США з питань національної безпеки Збігнев Бжезінський. Він спробував відповісти на три, з його точки зору, принципових запитання: (1) чи залишаться США силою в Європі, (2) чи стане Європейський Союз європейською силою, (3) чи пристосується Росія до нових умов у Європі. Відповідь на всі три запитання — так.

По-перше, присутність США в Європі надалі залишатиметься однією з гарантій стабільності європейського континенту. По-друге, з поглибленням інтеграційних процесів Європа ставатиме дедалі сильнішою. По-третє, Росія пристосувється до нових реалій, оскільки протягом останніх років геополітична ситуація змінилася. Поява нових незалежних держав та формування в цих держав власних національних еліт, посилення впливу Китаю — все це значною мірою впливатиме в майбутньому на зовнішню політику Москви, змушуючи її прийняти ці зміни.

У майбутньому Росія, так само як і Україна, може стати членом Європейського Союзу, вважає Т'єрі де Монтбріаль, директор Французького інституту міжнародних відносин. Після трансформації НАТО, без якої Альянс може просто

зникнути, Росія в майбутньому також може увійти до його складу.

Тему можливості участі Росії у європейських і євроатлантичних структурах продовжив Посол Росії у Франції Микола Афанасієвський. Незважаючи на нещодавню заяву Міністра закордонних справ Росії Ігоря Іванова про відсутність у Росії наміру ставати членом Європейського Союзу, пан Афанасієвський заявив, що не бачить майбутнього Росії поза Великою Європою, і не виключив можливості вступу Росії у майбутньому до НАТО та ЄС.

Конференція показала, що в реалізації свого європейського вибору Україна потребує підтримки Європейського Союзу та його країн-членів зокрема. І сам факт організації в Парижі міжнародної

конференції, присвяченої Україні, свідчить про зрушення в цій сфері.

Наприкінці конференції учасники ще раз підкреслили важливість інтенсифікації співробітництва між Україною і європейськими та євроатлантичними структурами. Подальші кроки зміцнення цього співробітництва: заплановано провести до кінця 1999 року низку заходів, зокрема обмін експертами, а також конференцію, присвячену двостороннім українсько-французьким відносинам і проблемам безпеки в регіоні Середземного моря.

Наталія Лубкович,

координатор проекту «Європейський вибір України» Міжнародного центру перспективних досліджень, адреса електронної пошти: Natalia@icps.kiev.ua

Державне регулювання можна зробити дешевим

«Дуже дорого та дуже непередбачувано». Так охарактеризував середовище для провадження бізнесу в Україні заступник директора Центру, керівник проекту «Регуляторна реформа» Андрій Паляниця, виступаючи на круглому столі «Техніка виживання українських підприємств у 1999 році». Експерт представив два підходи до здійснення регуляторної реформи, яка має поліпшити це середовище.

Перший підхід передбачає швидке прийняття рішень щодо дерегулювання одним пакетом і одночасне проведення адміністративної реформи. Цей крок вимагає силових рішень (насамперед законодавчої влади), що можливі лише за наявності сильної політичної волі.

Другий підхід не потребує сильної політичної волі на найвищому рівні, натомість передбачає поліпшення державного регулювання через зміну адміністративних процедур впровадження регулювання на рівні виконавчої влади. Одночасно переглядаються існуючі та нові регулювання із застосуванням аналізу «кошти-вигоди», який дає оцінку вартості кожного рішення для

підприємств та економіки в цілому.

На думку Андрія Паляниці, ефективне застосування другого підходу забезпечують такі неодмінні умови:

- (1) своєчасний перегляд та відбір нових регулювань. Контроль має здійснюватися на базі зворотного зв'язку: пріоритети для дерегулювання можуть визначити лише безпосередньо підприємці, що знають, які регулювання є найдорожчими та найтяжчими;
- (2) перекладання відповідальності за адекватність регулювань на керівників міністерств та відомств: ці особи мають доводити їх необхідність;
- (3) наголос на регуляторній реформі в регіонах, на рівні місцевої влади.

Олександра Кужель, голова Державного комітету з питань розвитку підприємництва, також наголосувала на тому, що дерегулювання є процесом, завдяки якому в країні буде впроваджено дешеве регулювання. Наводячи приклад взаємозв'язку між ціною виконання адміністративних вимог та економічним розвитком, Олександра Кужель назвала Чернігівську область. За словами голови Держкомпідприємництва, місцева облдержадміністрація чинила найбільший опір призначенню уповноваженого з питань розвитку підприємництва — при тому, що саму обласну владу жорстко розкритикували в Кабінеті міністрів України за низькі податкові надходження. «Там все задавлено», — охарактеризувала ситуацію Олександра Кужель.

Четвер, 4 березня 1999 року. Круглий стіл у представництві Світового банку в Києві «Техніка виживання українських підприємств у 1999 році».

«Вісник Центру» є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою.

Якщо Ви хочете бути внесеними до списку розсилання бюлетню, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua.

«Вісник Центру» видає Група публікацій Міжнародного центру перспективних досліджень.

Директор публікацій Гліб Вишлінський (qr@icps.kiev.ua)

Редактор «Вісника Центру» Юрій Ясьмо (Yasmo@icps.kiev.ua)

Телефон: (38044) 463-6337

© 1999 Міжнародний центр перспективних досліджень

Передрук матеріалів дозволено з відома Центру

Міжнародний центр перспективних досліджень — незалежна неприбуткова дослідницька організація, що має на меті інтелектуальну підтримку процесу прийняття політичних рішень в Україні. Центр сприяє створенню процедур змістовного діалогу між представниками законодавчої влади, виконавчої влади та громадськості.

Директор Центру Віра Нанівська.

Адреса: 254070, Україна, м. Київ, вул. Волоська, 8/5

Телефон: (38044) 462-4937/38/58

Факс: (38044) 463-5970

E-mail: Office@icps.kiev.ua